

О. Степовий

Українські народні танці

Ukrainian national dances
Ukrainische Volkstänze

ОЛЕКСА СТЕПОВИЙ

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ТАНЦІ

ЕТНОГРАФІЧНИЙ НАРИС

ФОТО: Б. СОЛУК

Художник: В. ЗАЛУЦЬКИЙ

Сценізація: ЄВ. АНДРУХОВИЧ

Авгсбург, 1946 року.

З М І С Т :

	стор.		стор.
1. Вступ	5	»Чумак«	19
2. Частина I.		»Гречаники«	"
Хороводи на привіт весни	7	»Метелиця«	"
Історичний хоровід »Зельман«	8	»Запорожець«	"
Побутовий хоровід »Ягілочка«	9	»Гонта«	20
»Кривий танець«	10	4. Частина III.	
»Чорнушка - душка«	11	Гуцульські народні танці	21
»Приїхали до нас гості«	12	»Гуцулка«	"
»Данчик«	13	»Аркан«	23
»Змішався перій з травою«	14	»Коломийка«	24
»Жучок«	15	5. Частина IV.	
Великодний хоровід	16	Бойківські народні танці	25
Купальський хоровід	17	6. Частина V.	
3. Частина II.		Лемківські народні танці	26
Танці	18	Приспіванки до танців	28
»Козачок«	"	Народні приповідки	29
»Гопак«	"	7. Додаток	
»Катерина«	19	Вечір українських народ. танців	30
»Гандзя«	"		

29 ілюстрацій з підписами трьома мовами.

OLEKSA STEPOWYJ

UKRAINIAN NATIONAL DANCES

With 45 millions of inhabitants is Ukraina the richest country in the East of Europe. Among the Slav peoples is her culture the most original and ancient one. During the long time Ukraina was the part of Russia and Poland, but the national face and the national culture of her inhabitants remain till now original and integral.

In U.S.A. and Canada live over a million of Ukrainians.

UKRAINISCHE VÖLKSTÄNZE

Mit 45 Mill. Menschen ist die Ukraine das reichste Volksgebiet im Osten Europas und hat von allen slawischen Stämmen das älteste und interessanteste Kulturgesicht. Seit längerer Zeit gehörte die Ukraine zu Russland und Polen, jedoch bewahrte sie bis jetzt ihre ethnische, nationale und kulturelle Eigenart.

Über eine Million Ukrainer leben in U.S.A. und Kanada.

PHOTO: B. SOLUK

Pictures: V. Zalutzkyj

Scenery: Jewhenija Andruchowycz

Kunstausführung: V. Zalutzkyj

Bühnenspiel: Jewhenija Andruchowycz

Translator into English and German:
Dr. Georgij Cerny

Переклад на англійську і німецьку мови:
Др. Юрій Чорний

ISSUED WITH APPROVAL OF UNRRA

Видається накладом
» Р Е К О Р Д «

Всі права застережені автором

В С Т У П

Танці — як звичай або розвага походять з найдавніших часів. Дехто вважає і мабуть в тому не помиляється, що танець — це найстаріший тип народного мистецтва. Вже на зорі розвитку людського суспільства, в античній Греції танець розглядався як мистецька передача почувань ритмічними рухами тіла. Можливо тому в житті старих греків танець відігравав не абияку роль. Греки в той час уже мали військові танці, що виконувались на парадах, і вакхічні, що ними розважались на веселих забавах.

В період відродження (XV - XVI століття) танець в Європі набрав найбільшого розвитку і перейшов до широкого загалу. Тепер кожен нарід уже має свої питимі, властиві лише йому танці.

Наш український нарід, маючи одну з найстаріших культур серед усіх слов'янських народів, має також свій добре розвинений і оригінальний танець. Наш танець цілком відповідає душі та темпераментові нашого народу. Крім того, він невідривно зв'язаний майже з усіма звичаями цілого року і становить складову частину народніх звичаїв, а тому українські народні танці ми будемо розглядати на фоні обрядового циклю.

Подані тут танці ні в якій мірі не вичерпують увесь той запас, що його створив наш нарід за свій довгий шлях культурного розвитку. Це лише короткий вступ до дальнішого літературного обробітку так по-мистецькому гарних українських народніх танців.

При цій нагоді висловлюю найщирішу подяку знавцеві українських народніх танців — пані Євгенії Андрухович за велику допомогу в зборі матеріялу для цієї праці.

АВТОР.

І. ЧАСТИНА

Старі українські танці виконуються не під музику, а під власний спів. Вони мають багато кроків, гарних фігур та ритмічних рухів. Ці танці досить повільні, але мистецько досконалі, звуться вони хорородами.

Хорородів є кілька видів і всі вони відповідають порі року або якійсь обрядовості — на привіт весни, Великодний хорород, весільний чи купальський.

І. Хоророди на привіт весни

(веснянки, або гаїлки)

Цей вид хорородів найстарший. Старі літописні свідчення, оповідаючи про побут наших предків, зазначають, що вони виходили на ігрища, що влаштувалися весною поміж селами, куди, як подає »начальний літопис« — »сходилися на ігрища, на плясаніє і на всі бісовскії пісні«.

З приходом християнства та поступом побутової культури хоророди на привіт весни в деяких місцевостях України перенесені під церкву (гаївки в Західній Україні).

Тепер, як тільки пригріє весняне сонце, розтане сніг і задзвенять стодзвонами струмочки, у неділю або в свято, в Галичині на Великдень, на вигоні біля церкви у гарних національних строях з'являються хлопці та дівчата і починають співати та хорородити веснянки.

Наша молодь багато знає тих веснянкових хорородів.

Бувають хоророди мішані — коли їх виконують дівчата й хлопці разом. Жіночі — якщо виводять самі дівчата, і чоловічі — що їх виконують парубки.

Щодо змісту хороводи є історичні, жартівливі та поважні або ліричні. Здебільшого веснянкові хороводи — це веселі ритмічні рухи під хоровий спів, яким виявляється радість приходу весни, сонця та безмежного вольового простору. Розгляньмо деякі з них.

Історичний хорівід „Зельман“

За кріпаччини на західньо-українських землях польські пани віддавали християнську церкву в оренду жидам. То був тяжкий період на Україні. Всі християнські обряди, що мали відправлятися в церкві, залежали від волі орендаря. В пам'ять того нещасливого періоду нашої історії нарід створив багато переказів, легенд та оповідань.

Хорівід »Зельман« ілюструє, як такий орендар під'їжджає до церкви, і нарід, побачивши його, радіє, що він нарешті відчинить церкву.

Дівчата та хлопці стають двома лавами — одна проти одної. Дівчата, взявши за руки, ритмічним рухом підходять до хлопців і співають:

Їде, їде Зельман,		Їде, їде зельманова
Їде, їде його брат,		І вся його родина.

В цей час з-за якогось будинка чи дерева виходять два хлопці і на своїх раменах несуть третього, що грає роллю »Зельмана«. Дівчата, наблизившись до хлопців, тим же ритмічним рухом повертаються назад на своє місце. »Зельман« наближається. Лава хлопців підходить до дівчат і співає:

Чого хоче Зельман?		Чого хоче зельманова
Чого хоче його брат?		І вся його родина?

„Зельман“

“CHOROVODY NA PRIVIT VESNY”

(the beginning of the spring-time). This roundelay-dancing is very ancient, even described in the “Old Ukrainian Chronicle” from 12—13 centuries. The Ukrainian youth greets the spring after the dew was falling and first warm-days come. The singing is accompanied with dancing. On the picture you see dance “Zelman” - a remembrance on the former time: the ancient epoch had its shadows: the church had the lessor named Zelman - the choir is singing and dancing the opening of the church.

FRÜHLINGSREIGENTÄNZE

Von alters her gepflegt, schon in den ukrainischen Annalen vom 12. bis 13. Jahrhundert erwähnt. Mit dem Anbruch der Frühlingszeit, wenn die Sonne erscheint und der Schnee zu tauen anfängt, begrüßt die Dorfjugend mit Reigentänzen und Gesang den Lenz. Auf dem Bilde, der Tanz „Zelman“. Inhalt: In der Geschichte der Ukraine begegnen wir der Erscheinung der Pacht einer Kirche. Der tanzende Chor besingt die Eröffnung der Kirche durch Zelman, der Name des Pächters der Kirche.

„Ягілочка“

“CHOROID NA PRYVIT VESNY” - (the beginning of the spring).

*The ukrainian people names it - “Jahiloczka” dance
- the symbol of the gren flower-cloak.*

REIGENTANZ ZUR BEGRÜSSUNG DES FRÜHJAHR,
genannt “Jahiloczka”.

Inhalt: Das schlafende Mädchen erwacht und kleidet
sich in blumenreiche Kostüme.

Далі дівчата відповідають хлопцям, що Зельман хоче великої ціни, що він навіть хоче панну собі взяти. Хлопці йому панни не дають. Зельман ніби зменшує ціну. Нарешті з ним домовляються, і він відмикає церкву.

Побутовий жіночий хорівід: „Ягілочка“

Дівчата беруться за руки й утворюють коло. В середину заходить дівчина. Вона схиляє голову на один бік і складає руки, вдаючи, ніби спить. Коло дівчат крутиться навкруги »Ягілочки« й співає:

Ягіл, Ягілочка,		Устала ранесенько,
Ягайлова дочка,		Умилася білесенько.

»Ягілочка« рухами вдає, ніби вона встала й умивається, а коло співає далі:

Ягіл, Ягілочка,		Голівоньку чесала,
Ягайлова дочка,		Стьожечки надівала.

Дівчина знову ілюструє рухами все, про що співається в пісні. Дівчата співають:

Ягіл, Ягілочка		На вулицю вийшла,
Ягайлова дочка,		Мов зірочка зійшла.

»Ягілочка« ходить у колі, ніби гуляє. Хор співає:

Ягіл, Ягілочка,		Квіточки збирала,
Ягайлова дочка,		Віночок заплітала.

І нарешті хор збільшує темпо співу й танцю на закінчення пісні:

Ягіл, Ягілочка,		Взялася за підбочки
Ягайлова дочка,		Тай показала скочки.

При цьому »Ягілочка« підбігає до одної з дівчат і вибирає її »Ягілочкою«, а сама стає в коло й гра починається зпочатку.

„Кривий танець“. Мішаний хорівід

Цей хорівід, очевидно, пізнішого походження; він уже нагадує собою щось перехідне від хороводу до танцю.

»Кривий танець« виконується так: дівчата й хлопці беруться за руки та йдуть окремими лавами від протилежних кінців церкви.

Обидві лави йдуть кривульками або півколами й співають:

Ми кривому танцю (2 рази)		Дівчата: — Дівки-молодипі, (2 рази)		Терем будували (2 рази)
Не дійдемо кінця.		Хлопці: — Дівки-чарівниці „		Вікон не виймали.
		Разом: — Терем будували.		

З цими словами обидві лави сходяться до купи. Хлопці беруться в боки й стають в довгий ряд один за одним. Дівчата, не розриваючи лаву, проходять кривульками ніби в'ючись поміж хлопцями, й співають:

Щоб не вилітав, (2 рази)		Та щоб не виносив (2 рази)
Сивий соколенко,		Дівочої краси.

Обійшовши усіх хлопців, дівчата самі стають так, як стояли хлопці. Тепер уже хлопці в'ються поміж дівчатами. Усі співають:

Дівочої краси, (2 рази)
Весняної роси.

Переспівавши тричі, дівчата й хлопці, мішано, беруться за руки і йдуть знову кривульками навколо церкви, кінчаючи спів:

Вже весна воскресла, (2 рази)		Принесла вам росу, (2 рази)
Що ж ти нам принесла?		Дівочую красу.

На цьому і кінчається »Кривий танець«.

„Кривий танець“

“CHORVID NA PRYVIT VESNY”

(the beginning of the spring). The folk names it - “a bent dance”. The girls sing and dance around the boys - on the square of the village.

REIGENTANZ ZUM ANBRUCH DER LENNZEIT

„Der krumme Tanz“. Auf dem Platz vor der Kirche drehen sich die singenden Mädels um die Burschen.

„Чорнушко-Душко“

“CHOROVID NA PRYVIT VESNY” - (the beginning of the spring).
Ukrainians call it - “Czernuszka-duszka”. The youth dances and sings “Czernuszka-duszka”, who is to rise and to greet guests, who want to take her with themselves.

TANZ “CZERNUSZKA-DUSZKA”

Reigentanz am Frühlingsanfang mit Chorgesang.
Czernuszka-duszka (Mädchen) steht auf um sich für den Empfang der Gäste, die sie mitnehmen, vorzubereiten.

„Чорнушко - душко“. Мішаний хоровід

Дівчата та хлопці беруться за руки й утворюють велике коло. В середину заходить дві дівчини, одна з них грає роллю матері, друга дочки. Хор співає:

Чорнушко - душко,		Гарно вберися,
Вставай ранушко,		Хочуть тя люди взяти,
Вмийся, чешися,		Хочуть тя заміж дати.

»Дочка« співає соло, ходячи й ніби розглядаючись навкруги:

Ой та за кого? Чи за мазяра?		Не піду, матінько,
Чи за шматяра?		Не піду, ластівонько.

»Мати«, звертаючись до »дочки«, співає, а коло весь час пританцьовуючи, крутиться.

Не за мазяра, не за шматяра,
А за Юрчика та й Петришина.

Тепер з кола виходить хлопець, якого назвала »мати«. »Дочка« береться з ним за руки, викручуються й співають разом:

Ой піду, піду, матінько,
Ой піду, піду, ластівонько.

Перекрутившись кілька разів, »переспівана« пара стає в коло, а натомість виходить друга дівчина. І так »переспівують« кожен пару — хлонців та дівчат, що вже заручені або кохаються й мають побратись. Ніколи не »переспівують« випадкової пари, про яких не знають, що вони любляться й мають відгуляти весілля. Якщо »переспівана« на гагілці пара чомусь не подружилася — вважається за великий гріх і сором.

Батьки після »переспіву« також не можуть заперечувати, бо ж »молодих« мовляв, на гагілці »переспівали«. Це відгомін староукраїнських ігрищ поміж селами.

„Приїхали до нас гості...“ Жартівливий мішаний хорівід

Дівчата та хлопці беруться за руки й утворюють велике коло. В середині дві дівчини — »мати« й »дочка«. »Мати«, звертаючись до »дочки«, співає:

Приїхали до нас гості, доньцю моя.

»Коло« пританцьовуючи, крутиться й співає разом з »матір'ю«:

Приїхали до нас гості, кохана.

»Дочка« — соло: На чім вони приїхали, мамцю моя,

Хор підхоплює: На чім вони приїхали, кохана.

»Мати« — соло: На телічках і на тачках, донцю моя,

Хор підхоплює: На телічках і на тачках, кохана.

При цьому коло розривається й хлопці »в'їжджають« тачкою, на тачці вони привезли »гостя« — він одягнений у якусь стару свиту, подертий капелюх, обсипаний пір'ям і обкиданий соломкою. Всі весело сміються. Дочка робить сумне обличчя, відвертається й співає:

Я на руки ніч не можу, мамцю моя,

Хор: Я на руки ніч не можу, кохана.

Гості об'їжджають коло й зникають геть. »Мати« знову співає, звертаючись до »дочки«:

Приїхали до нас гості, доньцю моя,

Хор: Приїхали до нас гості, кохана.

»Дочка«: На чім вони приїхали, мамцю моя,

Хор: На чім вони приїхали, кохана.

»Мати«: На возиках дерев'яних, доньцю моя,

Хор: На возиках дерев'яних, кохана.

Вдруге розривається коло й на возику в'їжджає »гість«, але вже трохи ліпший, ніж той, що приїжджав тачкою, хоч і з нього ще всі щиро сміються. »Дочка« знову відвертається й співає:

„Приїхали до нас гості“

“CHOROVID NA PRYVIT VESNY”

*(the beginning of the spring) - the guests are coming
The fun: to a young girl comes her fiance, sitting on
the wheel - barrow.*

UKRAINISCHER FRÜHLINGSTANZ

Die Gäste sind angekommen. Ein scherzhafter Frühlingstanz. Auf dem Schubkarren der Bräutigam. Die angebliche Braut wendet sich von ihm ab.

Деталь — „Приїхали до нас гості“.

DETAIL:

Guests were coming to see us.

DETAIL:

Besuch der Gäste.

Хор: Я на ноги нич не могу, мамцю моя,
Я на ноги нич не могу, кохана.

»Гості« знову об'їжджають коло і від'їжджають геть.

»Мати«: Приїхали до нас гості, доньцю моя,
Хор: Приїхали до нас гості, кохана.
»Дочка«: На чім вони приїхали, мамцю моя,
Хор: На чім вони приїхали, кохана.
»Мати«: На кониках вороненьких, доньцю моя,
Хор: На кониках вороненьких, кохана.

В коло вбігають два хлопці й на своїх раменах везуть бажаного »дочці« хлопця. »Гість« зіскакує в колі й підбігає до дівчини; вона простягає йому руки й співає:

Хор: Я на руки й ноги могу, мамцю моя,
Я на руки й ноги могу, кохана.

»Молодий« з »молодою« обкручуються кілька разів і стають у коло. На їх місце виходить інша пара і гра продовжується.

„Даньчику“. Жіночий хорівід

Дівчата беруться за руки й утворюють коло. В середину йде дівчина, вона показує рухами все, про що співає хор крутячись і пританцьовуючи:

Даньчику, Даньчику — білоданьчику,
Гей поплинь, гей поплинь, по Дунайчику.

»Даньчик« робить рухи руками, вдаючи, ніби пливе, а хор співає далі:

Розчеши, розчеши росу косу,
Та й пригладь, та й пригладь чорнобривці.

Дівчина »розчісує« коси й розгладжує брови. Коло дівчат крутиться й співає:

„Данчик“

"CHOROVODY NA PRYVIT VESNY" - (the beginning of the spring).

"Danczyk" - the name of a nymph of Danube. The girls speak and beg her to choose among them a friend. With the singing they dance the nymph play: look at the hands, what show a swim in the air.

NYMPHENREIGENTANZ "DANCZYK"

"Danczyk" ist der Name einer Nixe in den Wassern der Donau. Die Nixe wählt sich unter den Mädchen eine Freundin. Der Rhythmus des Gesanges spiegelt das Schwimmen der Nixe im Flusse ab.

Ой зазуй, ой зазуй черевички,
Та й покаж, та й покаж свої скічки.

Дівчина присідає й вдає ніби взувається, а потім раптово схоплюється на ноги й ходить колом попід край, дивиться на дівчат. Хор співає:

З калинового, з калинового лугу,
Вибирай, вибирай собі подругу.

»Даньчик« бере одну з дівчат й ставить на своє місце. Вибрана дівчина стає тепер Даньчиком, а »старий Даньчик« схиляє голову й підкладає обидві руки вдаючи ніби заснув, а »коло« співає:

Та й засни, та й засни
На беріжку.

Після цих слів »старий« Даньчик йде в коло, а нововибраний гуляє далі.

„Змішався перій з травою“. Жартівливий мішаний хорівід

Стає велике коло дівчат обличчам назовні. Хлопці також стають у це ж коло, але обличчам до середини. За руки не тримаються ні хлопці, ні дівчата. В середину кола заходять хлопець і дівчина. »Коло«, пританцьовуючи, крутиться, хлопці в один бік, а дівчата в другий. При зустрічі кожен хлопець хапає дівчину за руки на одну мить й пускає, хапаючи другу дівчину, і так далі. Крутячись таким способом, хор співає:

Ой змішався перій з травою,
Ой йой, йой — перій з травою,
Тай оженився старий з молодою
Ой йой, йой — старий з молодою.

Ой пішов старий у поле орати,
Ой, йой, йой — у поле орати,
А молода жінка — до корчми гуляти,
Ой, йой, йой — до корчми гуляти.

»Чоловік« у середині кола вдає, ніби тримається руками за чепіги і йде за плугом, а »Жінка«, високо піднявши голову, гуляє в колі. Хор співає:

„Замішався перій з травкою“

“CHOROVID NA PRYVIT VESNY”

(the beginning of the spring). A merry roundelay dance, calling: “The grass and the couchgrass”. The old man married a young girl. He was going away to work on the fields - and the young wife danced. On the picture asks the old husband his wife: Where have you the dinner for me.

FRÜHLINGSREIGENTÄNZE

Ein fröhlicher Rundtanz, den man „Die Quecke und das Edeigras“ nennt. Der alte Mann heiratete ein junges Mädel. Er ging zur Feldarbeit und die junge Frau tanzte. Auf dem Bilde fragt der betagte Gatte sein Weib: „Wo hast Du das Essen für mich?“

Ой прийшов старий із поля орання, | Молодая жінка із корчми гуляння,
Ой, йой, йоой — із поля орання, | Ой, йой, йоой — із корчми гуляння.

»Чоловік« зігнувся, ніби стомлений і крехтячи йде колом, а »жінка«, вдаючи з себе п'яну, пританцьовує. »Чоловік« співає в супроводі хору:

Чом ти, молодухо, їсти не принесла? | Ой, йой, йоой, — їсти не принесла?

»Жінка« відповідає співом в супроводі хору:

А ти дурний старий, а я хора була, | Голова ми болять і в боці ми колять,
Ой, йой, йоой — а я хора була. | Ой, йой, йоой — і в боці ми колять.

При цьому вона скривилась, зігнулась й тримається руками за живіт. Хор продовжує крутитись, пританцьовуючи, і співає:

Ой пішов старий лікарства пошукати, | Молодая жінка — до корчми гуляти,
Ой йой, йоой — лікарства пошукати, | Ой, йой, йоой до корчми гуляти.

»Чоловік« іде за коло, десь аж під церкву шукати палицю, а »жінка« знову пританцьовуючи гуляє в колі. »Чоловік« повертається з палицею в руках і вдає, ніби хоче вдарити »жінку«, вона тікає вибігаючи з кола. Хор співає:

Як знайшов лікарства до божого сала, | Як зачав мастити, аж шкіра відстала,
Ой йой, йоой — до божого сала. | Ой, йой, йоой — аж шкіра відстала.

»Жінка«, обороняючись від чоловіка, тікає поміж дівчат та хлопців. Дівчата обороняють її, не пускаючи »чоловіка«, хлопці навпаки — її затримують, а його пускають. Це дуже весела й жвава гра.

„Жучок“. Мішаний хоровід

Ряд хлопців стає проти ряду дівчат і беруться поміж собою руками так, щоб з рук утворився місточок. По цьому »місточку« йде »жучок« — хлопчик

„Жучок“

“THE BEGINNING OF THE SPRING”

Girls go from back places in the front. They build a bridge. Over this bridge a boy must go around the church. They call him “beetle”.

FRÜHJAHR-S-REIGENTANZ

„Zucok“ (Käferchen). Von hinten nach vorn laufende Mädchen bilden mit ihren Händen eine Brücke. Über diese Brücke schreitet der kleine Knabe (Käferchen). Derselbe muß rings um die ganze Kirche gehen.

років 4-5-ти. Задня пара, де вже »жучок« пройшов, береться за руки й вибігає наперед попід руки обох лав. Підчас цієї гри хлопці та дівчата співають:

Ходить жучок по долині,
А жучиха по ялині.
 Грай жучок, грай, небоже,
 Най ти пан-Біг допоможе.
А наш жучку невеличкий,
На жучкові черевички.

Грай жучку, грай, небоже,
Най ти пан-Біг допоможе.
 На жучкові жупан пишний,
 А сам жучок невеличкий.
Грай жучку, грай, небоже,
Най ти пан-Біг допоможе.

Вся ця гра продовжується доти, поки »жучок« по »місточку« обійде навколо церкви.

Крім наведених тут веснянок чи гайлоку, є ще їх дуже багато; їх знає кожен хлопець і кожна дівчина, що провели своє дитинство на селі рідної нам України.

Так »хороводять« веснянки аж до часу, як вийдуть в поле полоти просо. На полі при роботі вже співають інших пісень і забувають про веснянки.

Великодний хоровід

Великдень — це найулюбленіше свято української молоді на селі. Воно завжди супроводиться радістю весни, сонця й тепла.

Як відомо, в цей день дівчата та хлопці гайдаються на гойдальці, бавляться крашанками, співають радісних пісень і на вигоні під церквою виводять хороводи.

Великодні хороводи найчастіше бувають мішані. Участь беруть хлопці та дівчата попарно. Виконуються, як звичайно, під спів. На жаль, ми не маємо ні одного тексту слів великодного хороводу.

Великодний хорівід

"VELVKODNIJ CHOROVID" - (the round-dances to Easter)

Easter - the most popular feast in Ukraina - the feast of joy, spring and warm. At this time there are many pleasures: swinging, egg - festival, merry songs and dances round the church. The beginning of such dance you see on the prieture.

OSTER-REIGENTANZ

Ostern - der liebste Feiertag der Ukrainer, der Tag der Sonne und der Frühlingswärme. An der Kirche sehen sie Reigentänze, daneben Schaukelscherze, Singen und Oster-eierfestlichkeit.

„Великодний хоровід“

“VELYKODNYJ CHOROVID”

(the round-dance to Easter) - the continuation I

OSTER-REIGENTANZ

Eine weitere Abbildung des in der Ukraine beliebten Oster-Reigentanz.

Великодний хорівід

"VELYKODNYJ CHOROVID"

(the round-dance to Easter) - the continuation II

OSTER-REIGENTANZ

Eine weitere Abbildung des in der Ukraine beliebten Oster-Reigentanzes.

В наш час, якщо й виводиться Великодний хорівід, то лише під музику на мелодію гагілки »Чорнушко-душко«.

Увесь хід цього хороводу схематично розподіляється на три основні картини, що показані на малюнках.

Купальський хорівід

В ніч під Івана Купала молодь на Україні виводить хорівід навколо »гільця«, »купалиці« або вогнища. Тримаючись за руки, вони перестрибують через вогонь, співають та пританцьовують, а потім, вихопивши з вогнища палаючий па-тик, дівчата відбігають десь убік і, розкрутившись, відкидають його від себе геть. Потім дивляться, в який бік він полетить — туди дівчина має заміж піти. Після цього всі дівчата збігаються знову до жеврючого вогнища й гасять його ногами, танцюючи під спів:

Топчу, топчу купалицю уночі,
Вистукують, вигрюкують дукачі.

Дукачі, як дукачі, а закаблуки,
Щоб не було з милесеньким та й розлуки.

Як уже вогнище погасло, дівчата йдуть до річки, здіймають з голови вінки й з запаленими свічками пускають їх за водою. Коли вінки попливуть виблискуючи вогниками в нічній темряві, дівчата йдуть за ними понад берегом і співають:

Гей, на Івана, гей, на Купала,

Гей, гей, гей...

Красна дівчина доли шукала,

Гей, гей, гей...

Із барвіночку вінок ізвила,

Гей, гей, гей...

На бистру воду плисти пустила,

Гей, гей, гей...

Плинь же, плинь, віночку, по бистрій хвилі,

Гей, гей, гей...

Заплинь під хатку, де живе милий,

Гей, гей, гей...

На заріночку змарнів поволі,

Гей, гей, гей...

Не дав Купало дівчині доли,

Гей, гей, гей...

З протилежного боку річки понад водою йдуть хлопці; до котрого з них наблизиться вінок, той і має бути сужений дівчині, що пустила його.

Вечерниці. „Козачок“

“UKRAINIAN FOLKDANCES“

the real Ukrainian national dances are later than the formerly illustrated roundelay-dances. The people do not sing, only the music accompanys the dance. On the picture - the most popular “Kozaczok“ (Kozak-dance) - the girl calls a boy.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

späterer Herkunft - als Reigentänze, meist ohne Gesang, nur mit Musik und Rhythmus. Auf dem Bilde: Der berühmte „Kozaczok“. das Mädchen lockt den Burschen.

II. ЧАСТИНА

ТАНЦІ

Танці значно пізнішого походження ніж хороводи: вони виконуються завжди під музику, хоч і трапляється чимало народніх танців з приспівом, особливо з жартівливим або веселим змістом.

Танці відрізняються від хороводів ще й тим, що мають швидкий темп, багатство фігур та багато складних кроків, що змінюються на кожній півмелодії. Наведемо кілька прикладів з найпоширеніших на Україні танців, що їх виконують на побутових та обрядових забавах хлопці й дівчата. Правда, часом у нас і старі люди бувають охочі показати на весіллях або хрестинах свої здібності вистукувати »гопака«, чи викручувати »метелицю«, але це лише часом, а переважно танцює молодь.

„Козачок“. Цей танець ілюструє залицяння козака до дівчинн. Він бігає перед нею навприсядки, показує свою спритність швидкими рухами й вигинається на всі боки, а вона — дівчина ніби манить його гарними жестами рук, плавкою ходою та веселою усмішкою на устах. Це веселий і жвавий танець. Ми, українці так його любимо, що годі нам устояти спокійно на одному місці, як заграють »козачка«.

»Подільський козачок« мало чим відрізняється від »полтавського«, хіба що повільнішим темпом та більшою присядкою.

Крім згаданих двох, є ще багато »козачків«, але всі вони виконуються парно — дівчатами та хлопцями.

„Гопак“. Старий масовий танець поширений по всій Україні. Виконується парами під музику без приспіву.

Виходний крок Гопака

'UKRAINIAN NATIONAL DANCES'

the old dance - "Hopak". In pairs go boys and girls to dance.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

(Gruppentänze) "Hopak". Paarweise gehen die Mädels und Burschen zum Tanz.

„Катерина“. Цей танець найбільше поширений на Поділлі та Київщині, а також на Західньо-Українських землях. Ілюструє він жартівливу суперечку дівчат за хлопців.

„Гандзя“. Ліричний танець з дуже гарними фігурами та жестами рук. Він ілюструє жарт та залицання хлопця до дівчини. Танець починається з того, що виходить дівчина, розглядається на всі боки й губить хустинку, а сама ховається за кущем. Потім виходить парубок, оглядається за своєю коханою, але її немає; знаходить хустинку і впізнає, що це його любої. Він шукає дівчину, і нарешті знаходить її. Тепер уже танцюють разом. Танець веселий і гарний своєю композицією.

„Чумак“. Цей танець виконується соло й ілюструє життя чумака. Виконавець виходить з батоном і вдає, ніби йде біля воза й поганяє воли. Потім п'є, гуляє, а далі падає й »звихає«
собі ногу. Журиться, береться руками за ногу й направляє її, спочатку помалу, а далі шораз швидше, нарешті нога вже знову »добра«, чумак радіє, схоплюється й вихром носиться навколо, ляскаючи батоном.

„Гречаники“ — чоловічий жартівливий танець. Парубок береться в боки і присідаючи танцює з приспівом:

Гоп мої гречаники,
Гоп мої милі,

Чому ж мої гречаники,
Нескоро поспіли.

„Метелиця“. Масовий, коловий танець. Дуже поширений по всій Україні. Основний зміст танцю — це швидкий коловий рух. Танцює його майже виключно молодь. Ні одні вечериці на Україні не обходяться без »метелиці«.

„Запорожець“ — чоловічий військовий танець, характеризує бойову поставу козаків-запорожців. Виконується чотирма козаками; виконавці мають в руках запорізьські (криві) шабляки. Кожен, хто з хлопців вважає себе за козака, мусить добре танцювати »запорожця«.

„Катерина“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCE”

the merry dance - “Katheryna” - the quarrel among the girls: Who from them wins the boy.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Der alte Tanz „Katheryna“ - der lustige Streit der Mädchen um den Burschen.

„Гонта“. Стилізований танець ілюструє Гонту в Умані. Він, гуляючи по базарі, зустрічає Єзуїта, який провадить його двоє дітей. Гонта, не вагаючись, вбиває своїх двох синів, ховає їх, нагортаючи шаблюкою могилу. Потім показує переживання батька по вбитих дітях. Далі Гонта вбиває себе, вмирає і його дух виходить і починає гуляти по світі. Все це гарно демонструється рухами й жестами. Але цей танець досить складний для виконання і вимагає неабиякої вправності виконавця.

Крім цих загально відомих й поширених існує ще багато народних танців, які створились і розвинулись в окремих селах України. Так у селі Кримульці на Одещині є жартівливий танець з приспівом, що зветься »Як женився, то хвалився«. Виходить хлопець з дівчиною, беруться за руки й крутяться, ви- ступують ногами та приспівують:

Як женився, то хвалився,
Що вмюю косити,

А прийшлося на покосі
Гірко голосити.

Потім під такт музики оббігають півколом, стають одне проти одного й при- тупують ногами на одному місці з тим же приспівом!

В селі Павлівці того ж повіту знають два жартівливих танці. Один із них виконується без приспіву, лише під музику і зветься: »Сидір«, а другий з приспівом:

Ой недавно оженився,
Вже рік у петрівку,
Узяв жінку у торбинку,
Пішов у мандрівку.

Приспів: Жар, мати, капусточку,
Жар, мати, буряка,
Жаль, мати, дочку дати,
За такого дурака.

Ой пішов він у мандрівку,
Де високі горби,
Туди, сюди повернувся,
Нема жінки в торбі.

Приспів: Жар, мати, капусточку,
Жар, мати, буряка,
Жаль, мати, дочку дати,
За такого дурака.

Найчастіше там виконують цей танець дівчата соло на вечорницях.

Всі народні танці, пісні та мелодії треба збирати, записувати та зберігати як мистецькі скарби нашого народу.

„Гуцулка“ Виход до танцю

“UKRAINIAN NATIONAL DANCE”

In the Carpathian Mountains Huzulers are living - the Ukrainian highlanders - very warlike, brave and artistic. The best carpets, xylographies and Easter-eggs come from Huzulers land. Huzulers are artists in singing and dancing. You look at the dance “Huculka” - the boys invite the girls.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

In den Bergen des Ostkarpathenlandes leben die Huculen. Die ukrainischen Bergbewohner sind kriegerisch, tapfer und kunstbegabt. Beste Teppiche, Stickereien, Holzschnitte und Ostereier findet man bei den Huculen. Gleichfalls werden Gesang und Tanz rege gepflegt. Auf dem Bild der Tanz „Huculka“.

„Гуцулка з приспівом“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

*Huculka-dance with accompany: the girl sings the boy
a merry song.*

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Huculka mit Gesang. Das Mädcl singt dem Burschen
ein Scherzlied vor.

Ш. Ч А С Т И Н А

Гуцульські народні танці

У східніх, мальовничих Карпатах, красу яких годі описати, — живуть наші, українські горяни — Гуцули. Про гуцулів можна сміливо сказати, що це найоригінальніший і найздібніший до мистецтва нарід з усіх слов'янських народів.

Надзвичайна краса гір, смерекові ліси, що нагадують казку, кришталево-чисті струмочки цілющої води і вічний шум Черемоша — вся ця чудова краса зростила собі на потіху струнких, гордих і на диво здібних мешканців — гуцулів. Гуцульські килими, різьбу на дереві, вишивки чоловічого та жіночого вбрання, писанки та нарешті співанки, гру на трембіті й гуцульські танці знають далеко за межами нашого краю.

Про гуцульщину та гуцулів написано томи книжок, а тому ми не будемо довго зупинятись на описі цього краю та його мешканців, а перейдемо зразу ж до розгляду окремих гуцульських танців. Гуцули — нарід жвавий і створив їх собі багато. Тут майже всі танці виконуються під музику, найбільше — під сопілку, скрипку та бубон, з приспівом й без приспіву. Жартівливі танці відзначаються великим темпом їх виконання, а поважні — плавкими рухами.

Тут ми розглянемо лише деякі, найбільш характерні танці Гуцульщини.

„Г у ц у л к а“

Найбільш поширений і улюблений танець мешканців східніх Карпат є »Гуцулка«. Це веселий і жвавий танець українських горян.

Бувають „Гуцулки“ з приспіваними, з приповідками та з музиками. Крім того, — весільні, забавові, легіньські (чоловічі) дівочі та мішані. Майже кожне село на Гуцульщині ще має свою питиму »Гуцулку».

Кроки »Гуцулки« виконуються з рахунком на три — »раз і два«, »раз і два« і т. д., з піднесенням увесь час одної ноги вгору.

»Гуцулка« з приспівом — хлопці, дівчата, жінки й чоловіки кладуть одне одному руки на рамена і таким чином утворюють коло. Один хлопець та дівчина стають у середині. Увесь хор пританцьовуючи крутиться навколо. Спочатку заспіває хтось один, а потім всі підхоплюють:

Чоловік: Недавно си оженив
Минув рік на весні,
Зібрав діти у торбину,
Пішов на черешні.

Дівчина: Дивуютси мені люди,
Що я си співаю,
А я собі співанками
Тугу розбиваю.
Ой, як би я співанками
Туги не розбила,
Ой, то я би молоденька
На світі не жила.

Молодиця: Болить мене голівонька,
А в череві лоптить,
Маю свого чоловіка,
А чужий ме кортить.

»Легінь« співає: Ой не дуйси, дівчинонько,
Не дуйси, не дуйси,
Козак тебе не сватає,
Ти не гоноруйси.
Козак тебе не сватає,
Цясар не приїде,
Жи бись того не втратила,
Що на свині їде.

На такі співанки гуцули великі майстри, там кожна дівчина чи хлопець знає їх напам'ять цілими сотнями, а тому зовсім не дивно, що на якійнебудь забаві вони можуть танцювати, приспівуючи, хоч цілісінький день і ніколи не повторюють ту саму співанку.

»Весела гуцулка« гуляється мішано — хлопці й дівчата. Всі учасники беруть одне одного за стан однією рукою, а друга рука широко відставляється набік. Таким способом ідуть дрібушкою в коло, а потім переходять на гуцульський »голубчик«. Виконується цей танець під музику або також під спів. Ця »гуцулка« відрізняється найбільшим темпом серед усіх танців цієї назви.

„Гуцулка“ — „Малим колом“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

the continuation of “Huculka” - named “The little circle”.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Fortsetzung des Huculka-Tanzes. Diese Abbildung des Tanzes heißt: „Der kleine Kreis“.

„Гуцулка“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

*the continuation of “Huculka”. Ukrainians call it -
“Pigeon of girdle”.*

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Fortsetzung des Huculka-Tanzes. Die Variation heißt:
„Taubensprung auf Riemen“.

„Гуцулка“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

the continuation of maiden Huculka. One pair makes “pigeon”, the other - changes the positions.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Fortsetzung vom Mädchen-Huculka. Ein Teil der Mädchen macht den Taubensprung, der andere wechselt die Plätze.

Дівоча „Гуцулка“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

Huculka, the girls only.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Huculka. Auf dem Bilde wird dieser Tanz nur von Mädchen ausgeführt.

„Гуцулка“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

the continuation of Huculka. Ukrainians call this moment “Star”.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Eine Tanz-Szene vom Mädchen-Huculka. Diese Tanzstellung heißt: „Stern“.

„Весільна гудулка“ — гуляється дівчатами на весіллі і становить складову частину весільного звичаю. Виконується вона тим же звичайним кроком »гуцулки« з багатьма співанками зверненими до молодої.

„Легінська гудулка“ інакше зветься — »Гуцульські збитки«. Виконують її хлопці під співанки жартівливого змісту. При виконанні цього танцю легіні виробляють з великою швидкістю різні акробатичні рухи — перевертаються, ходять на руках догори ногами, роблять великі стрибки тощо.

„Аркан“

Старий гуцульський танець, що виконується виключно чоловічим складом. Цей танець можливо сягає своєю давниною далеко в історію цього народу, але якщо вірити переказу, найбільша популярність »аркана« починається від Довбуша (перша половина XVIII століття).

Прославлений, напівлегендарний лицар національно-визвольної боротьби українського народу на Гуцульщині, Довбуш мав, як каже переказ, найкращих легінів. Вони ходили на всі весілля й там »гуляли аркана« з справдошніми, залізними топірцями. Довбушівський »аркан« має дуже багато складних і важких для виконання кроків та фігур, а тому навіть на самій Гуцульщині не кожен легінь потрапить добре виконати довбушівський »аркан«.

„Аркан з приповідками“. При виконанні користуються лише головним аркановим кроком, що числиться на шість. При цьому стають півколом і руки кладуть один другому на рамена. Один перший легінь промовляє: »І пішов... через лязи... перелазі..., батько спить... батько встав... до Марічки... моїй чічки... два великі, три малі..., ще на діда... ще на бабу... за дівчину за єдину... два великі, три малі... раз прибий, два прибий... Все це промовляється з павзами і виконується кроками з притупуванням.

„Аркан з приповідками“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

Huculers dance - “Arkan” (snare) - the men only. We distinguish: the dance of robber Dovbus with singing and the ordinary “Snare”. One the picture - the dance of robbers.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Huculen-Tanz „Arkan“ (Lasso) von Männern allein ausgeführt. Die Huculen unterscheiden die räuberische Wurf-schlinge „Dovbus“ mit Sprüchen und den gewöhnlichen „Arkan“. Die Abbildung zeigt den „Dovbus-Arkan“.

Звичайний „Аркан“

“UKRAINISCHE NATIONAL DANCES”

the ordinary “Snare” with down - sitting.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

Der gewöhnliche Arkan mit Kniebeugen.

„**Аркан звичайний**“. Руки на раменах, півколо, ідуть одною лавою навприсядки; кожен перекидає свою кресаню попід коліно вгору. Потім ідуть знов навприсядки або повзунцем і топірцями наслідують рубання, далі танцюють навколо своїх кресань^{*)}). Все це виконується з великою швидкістю і майстерністю, що надає мистецького вигляду окремим фігурам в танку.

„**Коломийка**“

Покутський танець, виконується під музику й спів. Мішаний, танцюють хлопці та дівчата; парами, але танець це гуртовий; завжди бере участь якнайбільше молоді.

Дівчина йде задки, а хлопець за нею навприсядки або повзунцем. Потім стають двома лавами одна проти одної і всередині кілька пар перекручуються. Третій випад танцю знову в колі. Підчас виконання приспівують:

Як я возьму коломийку співати, співати,
Затужиш ти і заплачеш та й станеш гадати.

Ой, дрібонька коломийка, дрібонька, дрібонька,
Єдна — мила, друга — любя, третя — солодонька.

Ой, шуміла дібровонька від вітру буйного,
Ой, ще буде вна шуміти від голосу мого.

Співала б я співаночки, щоб то її вдати,
Бо ту чужа сторононька, будут си сміяти.

Бо ту чужа сторононька і люди чужії,
Не пристануть до серденька, хоч і не лихії.

Бо ту чужа сторононька, бо ту в чужім краю,
А я в чужій сторононці звичаю не знаю.

Коломийок є також кілька родів — звичайні, весільні. Залежно від місцевості або навіть села — »гуцульські коломийки«, »яворівська коломийка«, тощо.

^{*)} Кресаня — капелюх.

„Коломыйка“

'UKRAINIAN NATIONAL DANCES'

the dances "Kolomyjka" (the town Kolomyja in Pokuttia country in Ukraina), the girls and boys together singing. On the picture - the beginning of the dance: girls are going backwards, boys follow half - sitting.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

„Kolomyjka“ - nach der Stadt Kolomyja in der Westukraine benannt. Gesangstanz der Mädchen und Burschen gemeinsam. Auf dem Bild die ersten Schritte des Tanzes. Die Mädels gehen rückwärts, die Burschen folgen ihnen niederhockend.

„Коломийка“

“UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

the continuation of “Kolomyjka”, the moment of the second pigeon.

UKRAINISCHE VOLKSTÄNZE

„Kolomyjka-Tanz“. Diese bildliche Darstellung zeigt den zweiten Taubensprung.

ІV. ЧАСТИНА

Бойківські танці

В середніх Карпатах живе українське плем'я: »бойки« і та частина нашого краю зветься »Бойківщина«.

Бойки мають також свої характеристичні танці.

Вони танцюють дуже дрібними кроками і швидко. Як і всі українські горяни, — під музику та власний спів.

Найбільш характерний бойківський танець походить з села Явірник і зветься — »Нога«. Починається цей танець під музику, найбільше під скрипку. Хлопці та дівчата, взявшись попід руки, повільно, ніби прогулюються ходять в колі глядачів. Потім »провідник« танцю рухом руки зупиняє музику, стає сам, а іноді вдвох з дівчиною або молодю жінкою і співає:

В понеділок розчинила, а в вівторок замісила,
Гоп, сюк тра-ля-ля. Ружа червона, — замісила.

А в середу виробляла, а у четвер посаждала,
Гоп, сюк тра-ля-ля. Ружа червона, — посаждала.

А в п'ятницю оглядала, бідна гірко заплакала.

Гоп, сюк тра-ля-ля. Ружа червона, — заплакала.

Такий ми ся хліб удав, попід шкіру кіт літав,

Гоп, сюк тра-ля-ля. Ружа червона, — кіт літав.

Звичайно, все це не співається зразу, а лише частинами. Переспівавши, »провідник« підходить до музик, кидає в скрипку гріш, відходить на середину і гукає: »Нога!«, всі знову беруться »голубчиком« парами й швидким темпом йдуть на ліво довкола, аж поки він знову не зупинить музик і почне співати.

Іноді при цьому відбуваються жартівливі сцени, дівчина, чи молодиця, ніби б'є його, щоб він не співав так про неї, а всі в цей час весело сміються.

Співанки бувають різного змісту, але здебільшого виконуються на один і той же мотив. Крім описаного танцю, бойки знають ще багато загально відомих танців, але »Нога« їм улюблена і вони її не забувають.

У. Ч А С Т И Н А

Лемківські танці

На західніх відногах Карпатських гір, між шпильковими лісами і широкими долинами живуть лемки. Це мешканці останнього форпосту українських земель на заході.

Лемківщина живе своїм особистим життям і має свої звичаєві розваги. Найбільш поширений і улюблений танець лемків є »Карічка«. Цей танець в різних селах має і різні назви, але питимий крок і виводи його скрізь однакові.

Головний крок лемківського танцю такий же, як і в гуцулів »Гуцулка«, лише має ту відміну, що гуцули стають на пальці, а лемки на п'яту.

Лемківський танець »Карічка« складається з двох частин, а саме: перша частина танцю — дівчата й хлопці кладуть один одному руки на рамена і утворюють коло, потім ідучи повільним кроком вправо і вліво, приспівують:

Всі хором: »Игий то Смільнецьке село на біло білене, (2 рази)
Хто ду нього прийде игий, хто ду нього прийде, (2 рази)
Кожному весело.

Починається друга частина, дівчата й хлопці беруться парами »голубчиком« або й надалі залишаються колом, швидко крутяться під музику, а якщо музики немає то приспівують:

Игий, — го-я, — го-я, — го-я. Игий, — го-я, — го-я, — го-я.
Игий, — го-я, — го-я, — го-я. Игий, — го-я, — го-я, — го-я.

Знов збираються в коло, і йдуть повільним кроком. Співають хлопці:

Игий, а вашу обору тирньом засадили, (2 рази)
Жиби до вас, до вас, игий жиби до вас, до вас
Хлопці не ходили!..

Як і спершу, »голубчиком« під музику або спів:

Игий, — голя, — голя, — голя. Игий, — голя, — голя, — голя.

Співають дівчата:

Игий, я ся розізлила тирня розмитала, (2 рази)
Ходте хлопці до нас, игий, ходте хлопці до нас,
Буду вас кохала.

Перекручуються »голубчиком«, під — »Игий, — голя, — голя, — голя«. І знову йдуть повільно. Співають хлопці:

Игий, за червоне ябко, за солодку грушку,
Достанеш дівчатко, игий, достанеш дівчатко
Ще й білу подушку.

Знову — Игий, — голя, — голя, — голя. Игий, — голя, — голя, — голя.

Дівчата: — Игий, а наші фрасри то є дуже тани, (2 рази)
За півтора гроша — игий, за півтора гроша
Сотку їх достане.

На цьому кінчається танець »Карічка«.

Приспиви бувають різні, а особливо в різних селах Лемківщини. Наведена нами співанка може бути лише прикладом.

Крім »Карічки« лемки знають ще інші танці, але цей танець характерний для Лемківщини.

На цьому кінчаємо короткий опис українських народніх танців.

Розуміється, ми не вичерпали того і сотї частини, що створив наш нарід за своє довге існування, але, можливо, ми хоч вступ зробили до дальших описів цього мистецтва.

Приспіванки до танців

Чи ви пани, чи ви ляхи, а ми Запорожці,
Пам'ятайте вражі сини, що ми вам не хлопці!

За Тетяну сто кіп дав, бо Тетяну сподобав,
За Марусю п'ятака, бо Маруся не така.

Отак чини, як я чиню, люби дочку аби-чюю,
Хоч попову, хоч дякову, або гарну мужикову!

Опанас воли пас, Катерина бички,
Постривай, не втікай; куплю черевички!

Ой, чук! Поберемось, будеш панувати,
Бо ти будеш свині пасти, а я заганяти.

Ой жур, мати, жур, ліпший русин, як мазур!

Танцювала романиха з Романом,
Загубила чтири гроші з гаманом!

Танцювала Пендюриха з Пендюром,
Загубила калиточку з тютюном.
Буде тобі, Пендюрихо, лихо,
Загубила калиточку тихо.

Ішла баба дубняком, зачепилась гапликом,
Сюди смик, туди смик — відчепися, мій гаплик.

Ой, ти ткач — ниткоплут, а я бондарівна,
Піди геть, відчипись, я тобі нерівня!

Катерина та Дем'ян посварились за бур'ян,
Катерина Дем'яну не попустить бур'яну!

Нащо мені ті музики, як у мене є язики
Я заграю, поскачу і нікому не плачу!

Била Хима Явдокима, пішла позивати,
Присудили Явдокиму, ще й Химу прохати.

А я свого чоловіка нарядила паном,
Сорочина по коліна підв'язана валом!

Народні приповідки

Аби танцювати вмів, а робити лихо навчить.

Цур його матери, як завелось: і старе, і мале у боки взялось.

Гуляй душа без кунтуша, лиха прикупивши.

Гуляй поки душа в тілі та кістки цілі.

Розступіться подоляни, нехай горян погуляє.

Ой заграйте цимбали, щоб ніжечки дрижали.

Як гуляв, так гуляв, ні чобіт, ні халяв.

Пані Євгенія Андрухович

THE EVENING OF UKRAINIAN NATIONAL DANCES

The leader of the evening - program - Mrs. Jevhenija Andruchovyz. On her - the Ukrainian national dress of Dniepr - land.

DER ABEND DER UKRAINISCHEN VOLKSTÄNZE

Leiterin: Frau Eugenie Andruchovyz im ostukrainischen Volkskleid

Д о д а т о к

Вечір українських народніх танців

Увечері 26 жовтня 1945 року в театрі українського табору баґарського міста Авґсбург відбувся вечір українських народніх танців.

Керівником і організатором цього вечора була пані Євгенія Андрухович. З власної ініціативи, без жадної оплати, у зовсім несприятливих умовах на про-тязі двох місяців пані Андрухович провадила вишкіл танцюристів.

І ось настав час, коли несподіванкою з'явилась на таборовій сцені група молодих і добре вишколених танцюристів.

Дівчата та хлопці, одягнені в гарні національні строї, продемонстрували перед глядачами ще одне мистецтво українського народу.

Не тільки українські глядачі, а й американські гості були захоплені цим вечором.

Програм вечора складався з трьох частин.

В першій частині увесь склад танцюристів виконав хорівід на привіт весни, в обробці відомого балетмайстра Авраменка.

Галілки: »По широкому Дунаю«, »Кривий танець« та »Ягілочка« в обробці Суховерської. Полтавський дует у виконанні п. Єв. Андрухович та Яворницького.

Четвертою і останньою явою першої частини була »Залицянка«, сценізо-вана на полтавських мотивах Єв. Андрухович.

В другій частині були танці Гуцульщини та Покуття — »Коломийка«, »Верховина« й »Гуцулка« в сценічному оформленні Єв. Андрухович.

Третя частина складалась з танців: »Гуцульський аркан« та »Катерина«.

„Залицянка“

“THE EVENING OF UKRAINIAN NATIONAL DANCES”

*“Flirtation” - the dance with Poltavian melodies.
Scenary: Eugenie Andrušovycz.*

DER ABEND DER UKRAINISCHEN VOLKSTÄNZE

*„Koketterie“, ein Tanz nach Poltava-Melodien, inszeniert
von Andrušovycz.*

Група танцюристів

"THE EVENING OF UKRAINIAN NATIONAL DANCES"

*The group of artists in Ukrainian national dresses.
Women and Men.*

DER ABEND DER UKRAINISCHEN VOLKSTÄNZE

Die Tanzgruppe in Volkstrachten. Frauen und Männer.

Останньою явою вечора був сценізований фінал до мелодії: »Зажурились галичанки« укладу Єв. Андрухович.

Вечір пройшов з великим успіхом.

Всі ми щиро віримо в те, що це лише щасливий початок демонстрації й поширення українського мистецтва за межами Рідного краю.

Хто любить свій нарід, той шанує і його творчість.

